

**UNIVERZA V LJUBLJANI
VETERINARSKA FAKULTETA
INŠTITUT ZA REJO IN ZDRAVSTVENO VARSTVO KOPITARJEV
REPUBLIŠKA STROKOVNA SLUŽBA V KONJEREJI
Cesta v Mestni log 47, 1000 Ljubljana**

SLOVENSKO ZDRUŽENJE REJCEV POSAVSKIH KONJ

**REJSKI PROGRAM ZA PASMO
POSAVSKI KONJ**

Ljubljana, december 2005

KAZALO VSEBINE

1 PREDHODNA DOLOČILA	4
2 IZVOR IN RAZVOJ PASME	4
3 REJSKI CILJ	4
4 VELIKOST POPULACIJE:	5
5 NAČIN REJE	6
6 REJSKE METODE	6
7 IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA IN VPIS V RODOVNIŠKO KNJIGO	7
8 SELEKCIJSKI PROGRAM	8
8.1. Uvod	8
8.2 Vrednotenje porekla	9
8.3 Ocena lastnosti zunanosti	9
8.4 Vrednotenje po kvaliteti potomstva	9
8.5 Presoja zdravja in plodnosti	10
8.6 Razvrščanje v kakovostne razrede	10
8.7 Odbira plemenskih živali	11
8.7.1 Odbira plemenjakov	11
8.7.2 Odbira ženskih živali	12
8.8 Zagotavljanje plemenjakov	12
8.9 Letni program uporabe plemenjakov	13
8.10 Izdajanje zootehniške dokumentacije	14
9 RAZVOJNE NALOGE	14
9.1 Dokončanje in aplikacija informacijskega sistema	14
9.2 Ugotavljanje in analiza morfoloških in genetskih značilnosti	15
9.3 Preizkušanje delovne sposobnosti	15
9.4 Uvajanje metod za napovedovanje genetskih vrednosti	15
10 UKREPI ZA GOSPODARNEJŠO REJO	15
11 ZAGOTAVLJANJE ŠIRJENJA GENETSKEGA NAPREDKA	16
11.1 Ohranjanje genetske variabilnosti	16
11.2 Ohranjanje zadostnega števila živali	16
11.3 Program parjenja	16
11.4 Ohranjanje pasme - genetske in strateške rezerve	16
12 VODENJE IN OBJAVA PODATKOV IN PUBLIKACIJE	17
13 POGOJI ZA SODELOVANJE V REJSKEM PROGRAMU	18
PRAVILA O VODENJU IZVORNE RODOVNIŠKE KNJIGE ZA PASMO POSAVSKI KONJ	18
1 Splošna določila	18
2 Izvorna rodovniška knjiga	19
3 Vpis v rodovniško knjigo	20
Vpis žrebcev	21
Vpis kobil	22
Vpis tujih konj	23
4 Istovetnost konja - Identiteta	24
5 Lastništvo	25
6 Vpis v register žrebet - registracija žrebet	25
6.1 Redni postopek	25
6.2 Naknadna registracija žrebeta:	26
7 Izbira imena	27
8 Identifikacijski dokument (ID)	28
9 Dodatno označevanje konj	29
10 Evidenca pripustov	30
11 Preverjanje porekel	30
12 Register žrebcev, priznanih za gospodarsko rejo	31

13 Register tujih konj	31
14 Register izpisanih konj	32
15 Register rejcev	33
16 Register lastnikov	33
17 Hlevska knjiga	33
18 Pristojbine	34
Priloge:	34
- Pravilnik za ocenjevanje lastnosti zunanosti konj posavske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede	34
- Izvodi tiskovin zootehniške dokumentacije	Napaka! Zaznamek ni definiran.

Avtor programa: mag. Janez Rus, dr.vet.med., vodja Republiške strokovne službe v konjereji.
Pri izdelavi programa je sodelovala rejska komisija združenja.

Rejski program je avtorsko zaščiten. Prepoveduje se vsakršno nepooblaščenno razmnoževanje in kopiranje.

1 PREDHODNA DOLOČILA

1.1 Rejski program je namenjen ohranjanju avtohtone pasme posavski konj in zagotavljanju rejskega napredka. Obsega ukrepe, ki so potrebni za doseganje rejskega cilja, in selekcijske ukrepe (predvsem postopek ocenjevanja lastnosti zunanosti in način razvrščanja plemenskih živali v kakovostne razrede). Določa pogoje in način vodenja izvorne rodovniške knjige za pasmo posavski konj.

1.2 Rejski program je usklajen z Zakonom o živinoreji (ZŽ - Ur.l.RS št. 18-716/2002) in pravilniki, ter ostalimi podzakonskimi predpisi, ki urejajo področje konjereje.

1.3 Rejski program za konje pasme posavski konj izvaja Slovensko združenje rejcev posavskih konj (v nadaljnjem besedilu RO) na celotnem območju Republike Slovenije.

2 IZVOR IN RAZVOJ PASME

Posavska pasma je z zakonom o živinoreji opredeljena kot avtohtona pasme, ki se je oblikovala v hrvaški Posavini in v zadnjih treh desetletjih v Sloveniji, v porečju Save v Krško – brežiškem rejskem okolišu. Osnova za pasemsko oblikovanje posavskega konja je bila populacija konj v hrvaški Posavini v tipu manjšega hladnokrvnega konja, ki so ga v posameznih obdobjih v 19. in 20. stoletju v različnih programih melioracijskega križanja izboljševali z arabskimi, lipicanskimi, nonius in hladnokrvnimi konji.

V polpreteklem obdobju – od sredine 20 stoletja so na oblikovanje pasme pretežno vplivali hladnokrvni konji v tipu belgijskega križanca. Pod vplivom specifičnih klimatskih razmer in načina reje, se je izoblikovala sedanja populacija konj in sodoben rejski cilj za to pasmo. Rodovniška knjiga za posavsko pasmo se v Sloveniji vodi od leta 1993.

3 REJSKI CILJ

3.1 Posavski konj je slovenska avtohtona pasma, ki se je izoblikovala v pokrajinah v porečju reke Save na območju Hrvaške in Slovenije v preteklem stoletju na osnovi avtohtone populacije, s križanje z različnimi pasmami konj, med katerimi prevladoval hladnokrvec ardenskega tipa.

3.2 Rejski cilj je skladen, hladnokrvni konj, manjšega okvira, čvrste konstitucije dobrohotnega karakterja in razmeroma živahnega temperamenta, pravih in izdatnih hodov, ki je primeren za vprego pa tudi za delo pod sedlom.

3.3 Osnovne značilnosti posavskega konja so:

Velikost	žrebci - 148 (145 – 152) cm
	kobile - 143 (135 – 148) cm

Barve Prevladujejo rjavci, vrana, lisjačja in siva barva so manj zaželene, liscev in pegavcev v populaciji ni. Zaželeno je še, da je na vseh delih telesa čim manj belih znakov – depigmentiranih mest;

Telesni ustroj glava: plemenita, suha, ravnega profila, širokega čela, velikih, eliptičnih oči, velikih nozdrvi hruškaste oblike, kratkih, zašiljenih ušes

vrat: srednje dolg, dobro nasajen in dobro omišičen; zmerno usločen, goste valovite grive

telo: globoko, široko, manjšega okvira; krajši nizek viher; pleče razmeroma strmo, dovolj dolgo, oplečje dobro omišičeno; hrbet srednje dolg, dobro omišičen s kratkimi širokimi ledji; križ pobit, kratek a širok, razcepljen, dobro omišičen z nižje nasajenim, košatim repom;

Noge korektne, čvrste, a suhe, z dobro izraženimi sklepi in tetivami, piščalnice kratke; distalni deli do sredine piščalnice poraščeni z zaščitno dlako, kopita čvrsta, pravilno oblikovana;

Gibanje enakomerno, izdatno;

Posebne značilnosti čvrsta konstitucija, zelo izražen spolni dimorfizem, vztrajnost in delavoljnost, dobro izkoriščanje krme, dobra plodnost.

4 VELIKOST POPULACIJE:

4.1 Velikost populacije:

Populacija konj posavske pasme je majhna. Glede na lastnosti pasme, splošne pogoje za rejo konj in interes rejcev je mogoče sklepati, da se bo populacija razmeroma močno povečala ne le v izvornem rejskem območju, temveč tudi v ostalih rejskih okoliših Slovenije. Zaznavna je tendenca rejcev po formiranju večjih čred plemenskih živali, čeprav še vedno prevladuje reja manjšega števila živali na posameznih posestvih – v povprečju 1,5 kobile na rejca.

Sedanje in ciljno število konj po kategorijah

Kategorija	Število živali v letu 2005	Ciljno število živali
Plemenski žrebci	61	50
Plemenske kobile	365	500
Registriranih žrebet	146	300
Mladi konji v 2. in 3. letu starosti	200	500
Ostali konji	20	200
Skupna velikost populacije	792	1550

V rodovniško knjigo je vpisanih 61 plemenjakov. V izvajanje rejskega programa se je z včlanitvijo v RO oziroma izjavo o sodelovanju v izvajanju rejskega programa doslej vključilo 140 rejcev 365 plemenskih kobil.

4.2 Zastopanost posameznih kategorij v populaciji je zadovoljiva. Število registriranih žrebet je glede na število kobil zadovoljivo, čeprav so bila doslej registrirana predvsem ženska žrebata in le tista moška žrebata, ki so bila namenjena nadaljnji reji. Število živali v kategoriji »ostalih konj« je ocenjeno glede na število registriranih žrebet in je glede na cilj in namen reje komaj zadovoljivo.

4.3 Predvideno ciljno število živali, ki naj bi bilo doseženo v obdobju priznanja rejske organizacije, bo ob doslednem izvajanju rejskega programa, zlasti ukrepov za gospodarnejšo rejo živali omogočilo ohranjanje in nadaljnji razvoj pasme.

5 NAČIN REJE

5.1 V reji posavskega konja se stremi za sonaravno rejo živali, ki zagotavlja optimalni fizični razvoj živali in vrstno specifično socializacijo. Rejski program neposredno ne predpisuje pogojev reje, priporoča pa:

- ekstenzivno rejo,
- da se živali zrejajo v objektih in na površinah, ki zagotavljajo bivanje živali v skladu z ekološkimi, etološkimi in drugimi zahtevami, ki jih določa pravni red na tem področju (Zakon o zaščiti živali, Ur. l. RS št. 98/99, 126/03);
- da se živalim v pašni sezoni omogoči celodnevno pašo na ustreznih pašnikih

Slednje je še posebej pomembno zato, ker so skromnost, odpornost na težke klimatske in ostale okoljske razmere in zelo dobra sposobnost izkoriščanja grobe vlakninaste krme pomembne pasemske lastnosti.

5.2 Živalim so rejci oz. lastniki dolžni zagotavljati vso potrebno oskrbo in nego v skladu z uveljavljenimi etičnimi in etološkimi standardi.

5.3 Delovnim konjem za vse zvrsti rabe so rejci oz. lastniki dolžni zagotoviti privajanje na delo in pogoje ter način rabe v skladu z uveljavljenimi strokovnimi in etičnimi standardi konjenišтва.

6 REJSKE METODE

6.1 Dovoljena je izključno čistopasemska reja. Osnova za nadaljnje rejsko oblikovanje posavskega konja so živali, vpisane v rodovniško knjigo za posavske konje.

6.2 Dovoljene so vse oblike razmnoževanja:

- naravni pripust
- osemenjevanje

- prenos zarodkov

6.3 Pripustna sezona traja od 15. februarja do 15. avgusta v tekočem koledarskem letu. Zaradi gospodarnosti reje so dovoljeni tudi pripusti v času izven pripustne sezone. Živali rojene v obdobju od 1. januarja do 31. oktobra se uvrščajo v letnik koledarskega leta v katerem so bile rojene, živali rojene v obdobju od 1. novembra do 31. decembra se uvrščajo v letnik naslednjega koledarskega leta.

7 IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA IN VPIS V RODOVNIŠKO KNJIGO

Rodovniška knjiga

7.1 Rodovniška knjiga za posavsko pasmo je izvorna rodovniška knjiga.

7.2 V izvorno rodovniško knjigo pasmo posavski konj so lahko vpisane samo čistopasemske živali te pasme. Križanja s katerokoli drugo pasmo niso dovoljena.

7.3 Zaradi potrebe po povečanju števila živali vključenih v rejski program in s tem zagotavljanje genetske variabilnosti znotraj pasme, je mogoče v rodovniško knjigo vpisati ženske živali brez podatkov o poreklu, ki fenotipsko ustrezajo rejskemu cilju. Ta ukrep ostane v veljavi vsaj za obdobje do leta 2008.

7.4 Brez omejitev – pod enakimi pogoji kot veljajo za vpis živali slovenske reje, se v rodovniško knjigo za posavsko pasmo vpiše uvožene živali, registrirane v rodovniški knjigi priznane rejske organizacije za posavsko pasmo v Republiki Hrvaški.

7.5 Preden je katerakoli žival vpisana v posamezne dele in razdelke Rodovniške knjige, v register žrebet ali register tujih konj, mora biti identificirana in registrirana v skladu s pravilnikom, ki ureja identifikacijo in registracijo kopitarjev (Pravilnik o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Ur. L. RS št.125-17042/2003)).

7.6 Način in postopki identifikacije in registracije - vpisa konj v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, v register žrebet, register tujih konj, register izpisanih konj, ter vpis rejcev in lastnikov živali, so opredeljeni v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

7.7 V Rejski program za pasmo posavski konj so vključene plemenske živali, ki so vpisane v naslednje sezname dele in razdelke izvorne rodovniške knjige:

Glavni del rodovniške knjige

Knjiga plemenskih žrebcev

Knjiga plemenskih kobil

Dodatni del rodovniške knjige

Register žrebet

Dodatni registri

7.8 Vpis konj v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, v register žrebet , v register žrebcev za rejo in rabo, register tujih konj, register izpisanih konj ter vpis rejcev in lastnikov, je opredeljen v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

7.9 Za vpis tujih živali (živali, ki so bile prvič registrirane in vpisane v drugo – tujo rodovniško knjigo) in plemenskega materiala v rodovniško knjigo in priznavanje za pleme teh živali, njihovega semena, jajčnih celic ali zarodkov, se smiselno uporabljajo vsa merila, predpisana z rejskim programom in Pravili o vodenju rodovniške knjige.

7.10 Žrebčevo seme, jajčne celice ali zarodki, se lahko uporabljajo le na osnovi zootehniškega dokumenta o priznanju za pleme

8 SELEKCIJSKI PROGRAM

8.1. Uvod

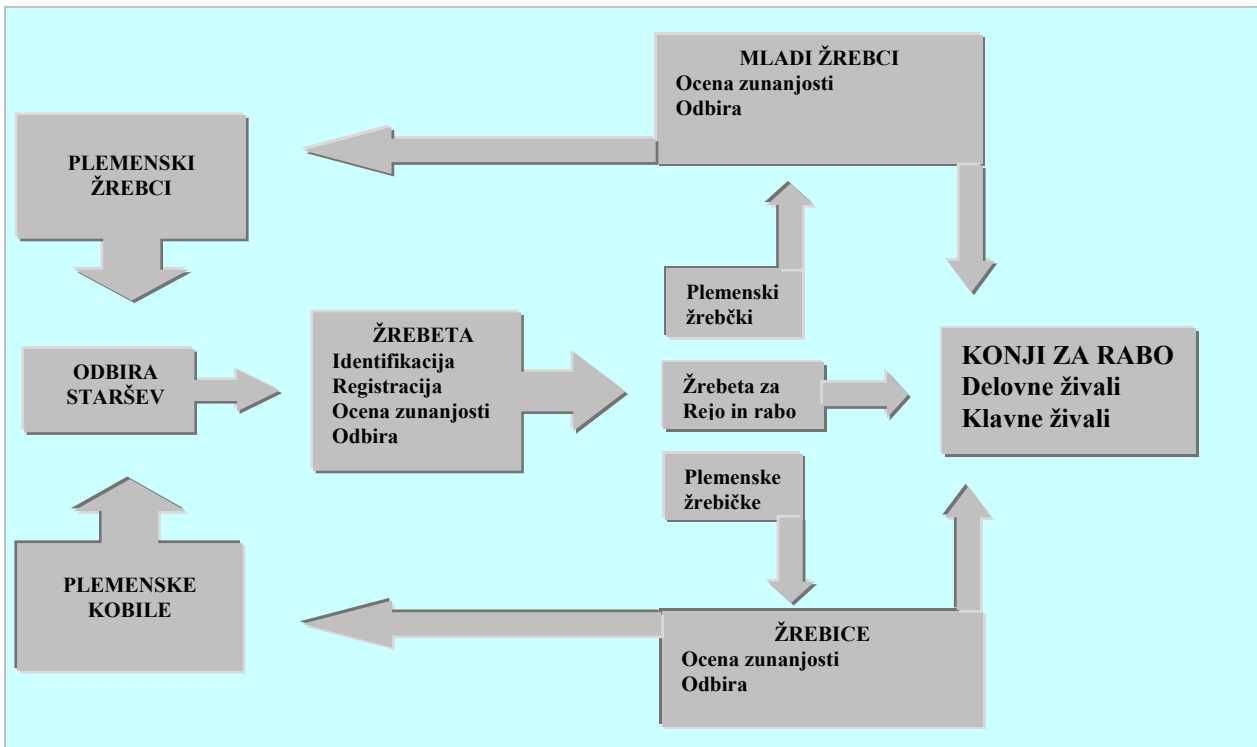
8.1.1 Seleksijski program izvaja RO v sodelovanju z DPO. Za izvajanje seleksijskega programa oz. seleksijskih ukrepov, zagotavlja DPO potrebne strokovne kadre in ustrezno merilno, laboratorijsko, programsko in strojno opremo, v skladu z uveljavljenimi standardi.

8.1.2 Za zagotavljanje rejskega - seleksijskega napredka se izvajajo seleksijski ukrepi, opisani v seleksijskem programu:

- Vrednotenje porekla
- Ocena lastnosti zunanosti
- Vrednotenje po kvaliteti potomstva
- Presoja zdravja in plodnosti
- Razvrščanje v kakovostne razrede

8.1.3 V seleksijski program so vključene vse registrirane živali posavske pasme.

Shema seleksijskega programa:

8.2 Vrednotenje porekla

Kriteriji, po katerih se vrednoti poreklo plemenskih živali posavske pasme, so posebej opredeljeni med pogoji za vpis plemenskih živali v ustrezen seznam rodovniške knjige predpisanimi s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.3 Ocena lastnosti zunanosti

8.3.1 Ocenjuje se lastnosti, ki jih opredeljuje rejski cilj.

8.3.2 Lastnosti zunanosti konj posavske pasme se ocenjuje po ocenjevalnem modelu predpisanem s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.3.3 Ocenjevanje opravlja komisija, ki jo določi strokovni svet RO.

8.3.4 Komisija opravi ocenjevanje na razpisanih pregledih, kar omogoča primerjavo večjega števila živali iste kategorije. V izjemnih primerih je upravičen pregled posameznih živali.

8.3.5 Na osnovi ocene lastnosti zunanosti se konje razvršča v kakovostne razrede.

8.4 Vrednotenje po kvaliteti potomstva

8.4.1 V rodovniško knjigo se za vsakega plemenskega žrebca in kobilo vnesejo vsi rezultati, ki jih dosežejo njihovi potomci na:

- ocenjevanjih žrebet,
- pregledih za odbiro plemenskih žrebcev,
- pregledih kobil za sprejem v rodovnik,
- na uradnih tekmovanjih in razstavah.

8.4.2 Na osnovi dosežkov potomcev se plemenske živali razvršča v ustrezen razdelek rodovniške knjige oz. ustrezen kakovostni razred.

8.5 Presoja zdravja in plodnosti

8.5.1 Plemenske živali morajo biti zdrave, plodne in ne smejo biti nosilci dednih napak. Obvezen je veterinarski pregled žrebcev privedenih na pregled za odbiro plemenjakov. Veterinarski pregled kobil ob pregledu za sprejem v rodovnik ni obvezen, v spornih primerih pa lahko komisija zahteva veterinarsko poročilo.

8.5.2 V rodovniško knjigo ne morejo biti vpisane živali, ki imajo prirojene morfološke in/ali fiziološke konstitucijske napake.

8.5.3 Živali pri katerih se ugotovi kile, napake na zobovju, kriptorhizem, obsežna depigmentacija kože, depigmentacija šarenice, kronični obstruktivski bronhitis ali poletni ekcem, ne morejo biti vpisane v rodovniško knjigo.

8.5.4 V primeru, da se pri živalih ugotovi druge morfološke napake:

- izrazito nežna konstitucija,
- neizraženi spolni znaki,
- nepravilne oblike prsi – zelo ozka, plitke prsi, razplečenost,
- močno uleknjen hrbet,
- slaboten, deformiran skelet,
- zelo mehki biclji,
- zelo slabotni sklepi,
- hujše napake v stojah,
- slaba, spačena kopita,

ali, fiziološke napake - motnje v funkciji različnih organskih sistemov, ki se odražajo na:

- zdravju,
- kondiciji,
- temperamentu,
- spolni aktivnosti – sposobnosti,

se te presojajo pri ocenjevanju lastnosti zunanosti (morfološke) ali z veterinarskim diagnostičnim pregledom (fiziološke napake)

8.6 Razvrščanje v kakovostne razrede

8.6.1 Žrebce in kobile posavske pasme se razvršča v kakovostne razrede glede na njihovo oceno lastnosti zunanosti.

8.6.2 Razredi, v katere se razvršča živali in merila za razvrščanje v razrede, so opredeljena v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

8.6.3 V elitni kakovostni razred se lahko razvrsti živali, ki glede na oceno lastnosti zunanosti uvrščene najmanj v 2a kakovostni razred in izpolnjujejo ostale pogoje predpisane s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.7 Odbira plemenskih živali

8.7.1 Odbira plemenjakov

8.7.1.1 Komisijo za odbiro plemenskih žrebcev posavske pasme imenuje strokovni svet RO. V komisiji so zastopani predstavniki rejcev in predstavniki drugih priznanih organizacij v konjereji, ki sodelujejo pri izvajanju rejskega programa.

8.7.1.2 Na pregled za odbiro plemenjakov so lahko privedeni žrebci posavske pasme, najprej v tretjem letu starosti, rojeni pred 15. julijem, pri katerih je bila v letu rojstva opravljena ocena lastnosti zunanosti.

8.7.1.3 Žrebci se pripustijo k pregledu za odbiro plemenskih žrebcev na osnovi :

- a. ustreznega porekla
- b. zadovoljive ocene lastnosti zunanosti

8.7.1.4 Lastnik žrebca mora predložiti veterinarsko zdravstveno potrdilo, ki potrjuje:

- da žrebec nima prirojenih konstitucijskih napak, ki bi bile lahko dednega izvora;
- da pri žrebcu ni bil opravljen kakršenkoli operativni poseg s ciljem korekcije telesne pomanjkljivosti.

Pregled mora opraviti pooblaščen veterinar/veterinarska ustanova.

8.7.1.5 Vsi žrebci, privedeni na preglede, morajo imeti opravljene diagnostične preiskave in androloški pregled v skladu s predpisi, ki urejajo razmnoževanje kopitarjev.

8.7.1.6 Pri vseh žrebcih, privedenih na preglede, mora biti preverjeno poreklo na osnovi preiskave krvi z molekularnimi genetskimi preiskavami.

8.7.1.7 Merila za odbiro žrebcev so predpisana s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.7.1.8 Vsi odbrani žrebci so priznani za pleme za obdobje treh let. Po treh pripustnih sezonah morajo biti ponovno privedeni na pregled za odbiro plemenskih žrebcev, kjer se na osnovi končne ocene zunanosti (žrebci, ki so bili ob prvem priznanju mlajši od 5 let) in rezultatov pregledov vsaj 20 potomcev, priznajo za pleme brez omejitve trajanja priznanja.

V primeru, da ni bilo pregledanih vsaj 20 potomcev se končna odbira plemenjaka opravi v naslednji pripustni sezoni. Če so pri več kot 20 % potomcev ugotovljene napake na zobovju – ščukasto ali krapje zobovje, kile ali močno izražene konstitucijske napake, se žrebec ne prizna za plemenjaka.

8.7.1.9 Žrebcu ki je priznan za pleme brez omejitve trajanja priznanja se priznanje lahko odvzame:

- v primeru slabe plodnosti ali neplodnosti - na osnovi rezultatov androloškega pregleda, če so pri več kot 20 % potomcev ugotovljene napake na zobovju – ščukasto ali krapje zobovje, kile ali močno izražene konstitucijske napake.

8.7.1.10 Za osemenjevanje so lahko priznani le žrebci vpisani v knjigo žrebcev I glavnega dela rodovniške knjige.

8.7.2 Odbira ženskih živali

8.7.2.1 Komisijo za oceno in odbiro plemenskih kobil posavske pasme imenuje strokovni svet RO.

8.7.2.2 Na ocenjevanje in odbiro za vpis v rodovniško knjigo so lahko privedene kobile posavske pasme, starejše od treh let.

8.7.2.3 Merila za odbiro ženskih živali so predpisana s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.7.2.4 Za prenos zarodkov so lahko priznane le kobile, ki so ocenjene v elitni razred.

8.8 Zagotavljanje plemenjakov

8.8.1 Potrebno število plemenjakov se zagotavlja:

- z načrtno odbiro in odkupom žrebčkov – potencialnih plemenjakov – letno vsaj 5 živali, ki se zrejajo v žrebetišču,
- z zrejo plemenskih žrebcev v lasti rejcev.
- z nakupom plemenjakov,

8.8.2 S sredstvi, ki jih za izvajanje strokovnih nalog v konjereji namenja MKGP se financira žrebetišče, ki pogodbeno zreja plemenske žrebčke. Žrebetišča je bilo ustanovljeno na posestvu Drvanja v apaški dolini leta 1964. Leta 1979 je bilo preseljeno v Logarsko dolino, kjer je bila žrebčkom zagotovljena paša na planinskih pašnikih, leta 1980 pa, predvsem zaradi prostorske stiske, v Brigo na Kočevskem. Plemenjaki posavske pasme se v njem zrejajo od leta 1995.

Žrebetišče omogoča vzdrževanje in obnavljanje fonda žrebcev v javni lasti, s katerimi se zagotavlja potrebe po plemenjakih posavske pasme. Z načrtno odbiro in odkupom žrebčkov – potencialnih plemenjakov – od leta 2000 letno vsaj 4 živali, ki se zrejajo v žrebetišču je uspelo oblikovati fond kvalitetnih plemenjakov, ki ga dopolnjujejo posamezni doma zrejeni in razmeroma številni na hrvaškem kupljeni plemenjaki.

Plemenski žrebčki se odbirajo v letu rojstva na osnovi ustreznega porekla, tako, da se zagotavlja ohranjanje zadovoljive genetske raznovrstnosti v celotni populaciji, ter na osnovi zadovoljive ocene lastnosti zunanosti – vsaj 37 točk po predpisanem ocenjevalnem modelu. Žrebetišče omogoča zrejo plemenskih žrebčkov v izenačenih, etološko neoporečnih pogojih, kar zagotavlja optimalne pogoje za fizični razvoj in socializacijo zrejanih živali in s tem tudi

odbiro najkvalitetnejših živali za nadaljnjo plemensko rabo.

Odbrani žrebčki se odkupijo in vhlevijo v žrebetišče konec oktobra. Zrejajo se prosto - v skupinskem hlevu. V pašni sezoni so preko celega dne na pašnikih, izven pašne sezone pa imajo na razpolago urejeno tekališče. Žrebčki se zrejajo v žrebetišču 2 leti. Ocena in odbira zrejenih žrebčkov se opravi v septembru.

Plemenske žrebce zrejajo in uvažajo tudi rejci sami. Delež žrebcev v javni lasti v celotni populaciji je 25 % (14 plemenjakov).

8.8.3 Pod priznane plemenjake posavske pasme se, še zlasti v tradicionalnem rejskem okolišu Krškega in Brežic, pripušča tudi precej kobil za rejo in rabo – živali brez znanega porekla, ki niso vpisane v katerokoli rodovniško knjigo in se pripuščajo z namenom proizvodnje klavnih žrebet.

8.8.4 Vsi plemenjaki plemenijo v naravnem pripustu, umetno osemenjevanje kobil se ne izvaja. Glede na možnosti za ustanovitev osemenjevalnega središča za konje se ocenjuje, da rutinskega pridobivanja semena in osemenjevanje kobil v naslednjem petletnem obdobju ne bo mogoče vpeljati.

8.8.5 Potrebe po plemenjakih se določajo glede na fizični obseg reje po posameznih pripustnih postajah in rejskih okoliših. Glede na cilj ohranjanja zadovoljive genetske raznovrstnosti v populaciji čistopasemskih živali je potrebno zagotavljati zadostno število plemenjakov, ki si niso v sorodu. Ker je populacija plemenskih kobil majhna, je potrebno večje število žrebcev kot pri številčnejših populacijah. Povprečno število kobil po plemenjaku naj bi ne bilo večje od 20 živali. Skupni fond plemenjakov je 49 živali – številčno razmerje med žrebci in kobilami je zadovoljivo.

8.9 Letni program uporabe plemenjakov

8.9.1 Zaradi preprečevanja parjenja v sorodstvu je potrebno nadzorovano parjenje živali.

8.9.2 Žrebci v javni lasti se z letnim planom razporeditve plemenskih žrebcev razdelijo po rejskih okoliših glede na število in poreklo – izvor plemenskih kobil.

8.9.3 Parjenje v sorodstvu se nadzoruje:

- z razporejanjem plemenjakov po pripustnih postajah v rejskih okoliših,
- z nadzorom pripusta, ki ga izvajajo imetniki plemenskih žrebcev in RO

8.9.4 Pred pripustom so imetniki plemenskih žrebcev dolžni preveriti izkaz o poreklu kobile in zavrniti pripust kobile, ki ima v treh generacijah prednikov skupnega prednika s plemenjakom. V primeru, da rejec želi pripustiti kobilo pod plemenjaka, ki je z le-to v ožjem sorodstvu, mora predložiti soglasje strokovnega sveta RO.

8.9.5 RO izvaja nadzor pripustnih postaj, ki vključuje tudi pregled podatkov o pripuščenih kobilah. Izbor plemenjakov za posamezne kobile je prepuščen rejcem ob upoštevanju omejitev predpisanih z rejskim programom. RO rejcem po potrebi svetuje.

8.9.6 Stopnja sorodstva neposredno ni določena. Za učinkovito preprečevanje reje v sorodstvu se do leta 2008 pripravi program za spremljanje koeficienta sorodstva v celotni populaciji.

8.10 Izdajanje zootehniške dokumentacije

8.10.1 Vse zootehniške dokumente, spričevala in potrdila za živali izdaja rejcem druga priznana organizacija v konjereji – RSSK, na podlagi pogodbe o sodelovanju z RO. Rejci lahko pridobijo zootehniška potrdila le za živali, ki so registrirane in vpisane v Rodovniško knjigo v skladu s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.10.2 Osnovni zootehniški dokument je Identifikacijski dokument, ki je po Pravilniku o identifikaciji in registraciji kopitarjev obenem tudi izkaz o poreklu. ID se izda v predpisani obliki na predpisan način. (Ur. L. RS št.125-17042/2003).

8.10.3 Zootehniški dokument o registraciji žrebca se izda rejcem za vsako žrebe, vpisano v register čistopasemskih žrebet, v letu registracije.

8.10.4 Zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca se izda v prepisani obliki po končani odbiri in priznanju plemenjakov (Ur. L. RS št.125-17082/2003).

8.10.5 Zootehniški dokument o vpisu kobile v rodovniško knjigo se izda rejcem v enaki obliki kot je predpisana za plemenske žrebce do konca leta, v katerem so bile vpisane v rodovniško knjigo.

8.10.6 Rejcem se v obliki pisnega poročila izda tudi potrdilo o udeležbi in uvrstitvi živali na ocenjevanjih na razstavah, ki jih organizira rejska organizacija.

8.10.7 Vsa izdana zootehniška dokumentacija se rejcem izdaja po pošti ali vroči osebno, na sedežu DPO.

8.10.8 Vsa izdana zootehniška dokumentacija mora biti ob izpisu živali iz Rodovniške knjige predložena izdajatelju.

9 RAZVOJNE NALOGE

Za učinkovito izvajanje rejskega programa in hitrejši rejski napredek je potrebno:

9.1 Dokončanje in aplikacija informacijskega sistema

Dokončanje in aplikacija informacijskega sistema razvitega na Oddelku za zootehniko biotehniške fakultete za vodenje rodovniške knjige (v obdobju do 2007), ki bo vključeval tudi program za izračun stopnje inbridinga in stopnje sorodstva. V Informacijski sistem (IS) je v izdelavi. Gre za nadgradnjo IS, ki je v izdelavi za lipicance.

Izdelane so vhodne ekranske slike za :

- vnose podatkov,

- vodenje rodovnika,
- pregledovanja staleža po različnih kriterijih (rejcih, lokaciji, statusu, spolu...),
- razvrstitve plemenskih konj glede na ocene oz. rezultate, napovedi plemenskih vrednosti,
- pregledovanje šifrantov,
- izpis statističnih podatkov,
- izpis identifikacijskega dokumenta.

V začetku leta 2006 se bo opravilo:

- preverjanje obstoječih sistemov in izbira platforme,
- izobraževanje uporabnika,
- zajem obstoječih podatkov (posebne vnosne slike, kontrole),
- testiranje modula reprodukcija in oblikovanje spremljajoče rejske dokumentacije (nastavitev dnevnikov ali zapisnikov posameznih rejskih opravil).

9.2 Ugotavljanje in analiza morfoloških in genetskih značilnosti populacije posavskih konj (v obdobju 2005 - 2010).

9.3 Preizkušanje delovne sposobnosti

preuči se strokovne in organizacijske ukrepe za uvedbo preizkusa delovne sposobnosti za žrebce in kobile in preizkušanja delovne sposobnosti na konjeniških tekmovanjih za žrebce in kobile (v obdobju 2005 – 2008).

9.4 Uvajanje metod za napovedovanje genetskih vrednosti

V reji posavskega konja doslej ni bilo vpeljano napovedovanje genetske vrednosti in ocena plemenske vrednosti živali. Z rejskim programom je predpisan nabor podatkov, ki jih je o vsaki vpisani živali potrebno vpisati v ustrezen seznam ali register. Na osnovi lastnih ocen lastnosti zunanosti, rezultatov preizkusa delovne sposobnosti, oziroma rezultatov s tekmovanj razstav in ocenjevanj, ter podatkov o lastnostih zunanosti in rezultatih delovne sposobnosti potomcev, bo v obdobju do leta 2008 potrebno uvesti metode za napovedovanje genetskih vrednosti, ki bodo nadomestile sedanji način razvrščanja v kakovostne razrede. Za uspešno izvedbo te razvojne naloge v obdobju 2005 – 2008 je predpogoj dokončanje in aplikacija informacijskega sistema v letu 2006 in dosledno izvajanje rejskega programa, kar bo omogočilo oblikovanje baze kvalitetnih, med seboj primerljivih podatkov. S tega stališča je pomembno čim prej uvajanje preizkusa delovne sposobnosti Najkasneje do konca leta 2006 se, na osnovi doslej zbranih in urejenih podatkov pripravi končna dispozicija razvojne naloge. Model napovedovanja genetske vrednosti za konje posavske pasme mora zagotavljati nepristransko napovedovanje genetskih vrednosti in oceno plemenske vrednosti živali

10 UKREPI ZA GOSPODARNEJŠO REJO

Za gospodarnejšo rejo konj posavske pasme se izvajajo ukrepi, katerih namen je informiranje in izobraževanje rejcev in popularizacija pasme, kar vpliva na večjo ekonomičnost reje in kvaliteto zrejenih živali, ter prispeva k izboljševanju razmer na trgu.

10.1 izobraževanje rejcev - z objavljanjem publikacij, ki jih predpisuje rejski program,
- z objavljanjem poljudnih in strokovnih prispevkov v specializiranih revijah in ostalih medijih,
- z organizacijo strokovnih predavanj in posvetovanj;
- z izvajanjem programov usposabljanja rejcev in članov strokovnih organov RO.

10.2 Organizacija ocenjevanj, premiranj v obliki javnih prireditev.

10.3 Organizacija promocijskih prireditev in akcij.

11 ZAGOTAVLJANJE ŠIRJENJA GENETSKEGA NAPREDKA

Širjenje genetskega napredka v populaciji konj posavske pasme se zagotavlja z izvajanjem ukrepov oz. nalog rejskega programa, ki zagotavljajo tekočo identifikacijo in registracijo živali ter z izvajanjem selekcijskega programa, ki omogoča razvrščanje živali v kakovostne razrede.

11.1 Ohranjanje genetske variabilnosti

Ohranjanje genetske variabilnosti se zagotavlja:

- z ohranjanjem zadostnega števila plemenskih živali posameznih linij žrebcev in rodov kobil;
- s pripravo letnega programa uporabe plemenjakov;

11.2 Ohranjanje zadostnega števila živali

Ohranjanje zadostnega števila živali v aktivni populaciji konj posavske pasme, katere velikost je opredeljena v tem programu, je najpomembnejši ukrep za zagotavljanje genetske variabilnosti. Pomembno je zlasti ohranjanje zadostnega števila plemenjakov, ki se zagotavlja:

- z načrtno odbiro plemenskih žrebcev;
- z nakupom in najemom posameznih plemenjakov;

11.3 Program parjenja

Zaradi majhne populacije plemenskih živali je načrtnemu parjenju z namenom preprečevanja preozke reje v sorodstvu potrebno nameniti posebno pozornost. Podatki o poreklu večine živali v populaciji so skromni, a so ob poznavanju rejskih razmer v reji te pasme konj v zadnjem desetletnem obdobju dobra osnova za oceno, da je delež reje v sorodstvu razmeroma visok. Ukrepi, s katerimi bo mogoče dolgoročno obvladovati problematiko reje so predvsem načrtna odbira in po potrebi uvoz zadostnega števila plemenjakov, izdelava letnega programa parjenja za registrirano populacijo plemenskih živali, zasledovanje pojava depresij zaradi reje v sorodstvu in še zlasti prirojenih konstitucijskih napak in dosledno izločanje prizadetih živali.

11.4 Ohranjanje pasme - genetske in strateške rezerve

Glede na število živali, vključenih v rejski program je posavska pasma zelo ogrožena – število živali vpisanih v rodovniško knjigo praktično ne presega meje »kritične ogroženosti«. Strateške rezerve predstavlja populacija plemenjakov in žrebčkov v javni lasti – 21 živali in celotna populacija kobil vpisanih v glavno rodovniško knjigo – teh je 253. Za zagotavljanje genetske

rezerve se vsaka štiri leta odbere 25 nesorodnih plemenjakov in vsaj 50 nesorodnih plemenskih kobil Čeprav je trend rasti števila živali vpisanih v rodovniško knjigo izrazit in se pasma v celoti ohranja »in situ«, v tradicionalnih pogojih reje, bodo za zagotavljanje in vzdrževanje genetskih rezerv potrebni dodatni ukrepi, posebej pa preučitev možnosti za ustanovitev banke plemenskega materiala »in vitro«.

Podroben program ohranjanja genetskih rezerv pripravi RO v sodelovanju z organizacijo, ki opravlja naloge javne službe genske banke v živinoreji.

12 VODENJE IN OBJAVA PODATKOV IN PUBLIKACIJE

12.1 RO vodi predpisane evidence v skladu z rejskim programom. Predpisane evidence, registre in druge zbirke podatkov s področja označevanja konj, rodovništva, razmnoževanja kopitarjev, odbire in ocenjevanj in preizkušanj delovne sposobnosti, prometa s plemenskim materialom in druge zbirke podatkov o konjih vpisanih v rodovniško knjigo vodi v imenu in za potrebe RO Druga priznana organizacija v konjereji.

12.2 Zbirke podatkov, ki se vodijo v skladu z rejskim programom so last RO. Zbirke podatkov, ki se zbirajo v okviru javne službe v konjereji v skladu z Zakonom o živinoreji so last Republike Slovenije.

12.3 Vse zbrane podatke o rejcih in konjih se arhivira za obdobje najmanj petih let. Zbirke podatkov ki se nanašajo na konje, vpisane v glavni in dodani del rodovniške knjige se arhivirajo trajno.

12.4 Z namenom obveščanja rejcev in strokovne javnosti izdaja RO naslednje publikacije:

Letni program strokovnih nalog
Letno poročilo
Letni program razdelitve plemenjakov
Rodovniško knjigo posavskih konj

12.5 Program strokovnih nalog pripravi RO do konca koledarskega leta na osnovi lastnih podatkov o opravljenih strokovnih nalogah in podatkov iz poročil soizvajalcev v obliki, ki jo predpiše MKGP. Povzetke programa strokovnih nalog objavi v javnih občilih

12.6 Letno poročilo o delu RO se pripravi do 31. 01. za preteklo koledarsko leto na osnovi lastnih podatkov o opravljenih strokovnih nalogah in podatkov iz poročil soizvajalcev v obliki, ki jo predpiše MKGP. Povzetke letnega poročila o izvajanju strokovnih nalog objavi v javnih občilih.

12.7 Letni program razporeditve plemenjakov po pripustnih postajah in rejskih okoliših pripravi RO v skladu z določili rejskega programa in ga objavi v javnih občilih in kot samostojno publikacijo.

12.8 **"Rodovniško knjigo posavskih konj"** (Stud Book) izda RO vsake 4 leta, z vsakoletnimi dopolnili.

12.8.1 "Rodovniška knjiga" obsega:

- Seznam vseh vpisanih konj,
- Seznam plemenskih žrebcev,
- Seznam plemenskih kobil z njihovim potomstvom,
- Seznam uvoženih plemenskih žrebcev in kobil,
- Seznam izvoženih konj,
- Statistični pregled,

kot prilogi pa še:

- Rejski program,
- Pravila o vodenju rodovniške knjige.

13 POGOJI ZA SODELOVANJE V REJSKEM PROGRAMU

13.1 Vsak rejec, ki redi konje posavske pasme ima pravico do sodelovanja v rejskem programu za pasmo posavski konj v kolikor:

- pristopi k rejski organizaciji;
- sodeluje v izvajanju rejskega programa v skladu s strokovnimi pravili in pravili rejske organizacije.

13.2 Živali rejcev, ki sodelujejo pri izvajanju rejskega programa za posavsko pasmo so vpisane v rodovniško knjigo izključno pod pogoji, ki jih predpisuje rejski program.

13.3 V Rodovniško knjigo so pod pogoji, ki jih predpisuje rejski program, lahko vpisane tudi živali rejcev, ki niso člani združenja. Rejci le teh nimajo pravic, ki izvirajo iz članstva v združenju.

PRAVILA O VODENJU IZVORNE RODOVNIŠKE KNJIGE ZA PASMO POSAVSKI KONJ

1 Splošna določila

1.1 Rodovniško knjigo za konje posavske pasme, ki jo po določilih tega pravilnika in določilih rejskega programa vodi RO, je izvorna rodovniška knjiga.

2 Izvorna rodovniška knjiga

2.1 Izvorna rodovniška knjiga obsega glavni del rodovniške knjige z razdelki in dodatni del rodovniške knjige z razdelki ter registre.

Glavni del rodovniške knjige z razdelki:

Knjiga plemenskih žrebcev

Knjiga žrebcev I

V knjigo žrebcev I in II so lahko vpisani žrebci, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

Knjiga žrebcev II

V knjigo plemenskih žrebcev II so lahko vpisani žrebci, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ostalih pogojev predpisanih z rejskim programom za vpis v glavno rodovniško knjigo pa ne izpolnjujejo v celoti.

Knjigo plemenskih kobil

Glavna knjiga kobil

V glavno knjigo so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

Splošna knjiga kobil

V splošno knjigo so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ostalih pogojev predpisanih z rejskim programom za vpis v glavno rodovniško knjigo pa ne izpolnjujejo v celoti.

Dodatni del rodovniške knjige

Evidenčna knjiga kobil I

V evidenčno knjigo I dodatnega dela rodovniške knjige so lahko vpisane kobile, ki ne izpolnjujejo genealoških pogojev za vpis v glavni del rodovniške knjige, izpolnjujejo pa pogoje za vpis v evidenčno knjigo I predpisane z rejskim programom.

Evidenčna knjiga kobil II

V evidenčno knjigo II dodatnega dela rodovniške knjige so lahko vpisane kobile, ki nimajo znanega porekla, a izpolnjujejo pogoje predpisane z rejskim programom.

Register žrebet

V register žrebet se vpišejo vsi potomci kobil vpisanih v rodovniško knjigo. Register žrebet se vodi v dveh oddelkih:

1. Register žrebet posavske pasme
2. Register žrebet za rejo in rabo

Dodatni registri

- Register žrebcev, priznanih za gospodarsko rejo
- **Register tujih konj**

- **Register izpisanih konj**
- Register rejcev
- Register lastnikov

2.2 Žrebce in kobile vpisane v rodovniško knjigo se razvrsti v razrede v skladu z določili rejskega programa. Najboljše plemenske živali se lahko uvrsti v elitni razred.

3 Vpis v rodovniško knjigo

3.1 V ustrezen razdelek rodovniške knjige so lahko vpisane le živali

- katerih izvor ni sporen,
- katerih identiteta ni sporna,
- katerih predniki po očetovi in materini strani so vpisani v isto rodovniško knjigo ali
- katerih predniki po očetovi in materini strani so vpisani v rodovniško knjigo druge (tuje) priznane rejske organizacije za posavsko pasmo ali
- ki izpolnjujejo vse ostale, s tem pravilnikom predpisane pogoje.

3.2 Lastnik živali mora izpolniti predpisano tiskovino - vlogo za vpis žrebca ali kobile v rodovniško knjigo, v kateri so navedeni:

- registrirano ime živali,
- identifikacijska številka živali,
- barva,
- rojstni datum,
- podatki o poreklu – očetu, materi in materinem očetu,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- ostali znani - dosegljivi podatki o živali.

3.3 Ob vpisu v rodovniško knjigo morajo biti, v skladu z rejskim programom, o vsakem konju zavedeni naslednji podatki:

- ime in razdelek rodovniške knjige,
- zaporedna številka vpisa v rodovniško knjigo (rodovniška številka),
- ime in naslov rejske organizacije, ki je opravila prvo registracijo konja,
- datum vpisa v rodovniško knjigo,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- datum zadnjega pripusta matere,
- rojstni datum, spol, barva in znamenja,
- ime,
- življenjska številka,
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka, elektronska označitev),
- sistem preverjanja porekel,
- starši z navedbo barve, življenjske številke in razdelka rodovniške knjige v katerega so vpisani,
- vsaj tri nadaljnje generacije prednikov,

- datum izstavitve zootehniških spričeval,
- osnovne telesne mere (višina vihra, obseg prsi in obseg piščalnice z zabeleženim datumom merjenja)
- ocena lastnosti zunanosti,
- rezultati z razstav in premiranj,
- rezultati preizkusov delovne sposobnosti in drugih proizvodnih lastnosti (po prehodnem obdobju),
- podatki o plodnosti, rojstvu dvojčkov, spačkov, dednih napakah pri potomstvu,
- podatki o potomstvu:
 - pri žrebcih: v rodovniško knjigo vpisani žrebci in kobile (življenjska številka, spol, barva, del in razdelek rodovniške knjige),
 - pri kobilah: celotno potomstvo (življenjska številka, spol, barva in razdelek rodovniške knjige),
- razvrstitev v kakovostni razred (ocena plemenske vrednosti oz napoved plemenske vrednosti),
- priznanje za osemenje ali prenos jajčnih celic ali zarodkov in podatki o izdanih zootehniških spričevalih za odvzet plemenski material,
- podatki o prevedbah,
- datum in razlog (če je znan) izpisa iz rodovniške knjige,
- datum prodaje,
- ime in naslov kupca.

Vpis žrebcev

3.4 Žrebci so lahko vpisani v rodovniško knjigo, če izpolnjujejo pogoje, predpisane z rejskim programom. Ob vpisu v rodovniško knjigo dobijo žrebci rodovniško številko. Rodovniška številka je tekoča številka vpisa plemenskega žrebca v rodovniško knjigo.

3.5 V knjigo žrebcev I so lahko vpisani žrebci:

- najprej v starosti petih let;
- imajo zadovoljivo poreklo - oče, MO, MMO so bili vpisani (ali bi lahko bili vpisani) v knjigo žrebcev rodovniške knjige,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene (2a razred) in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 144 cm in največ 148 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 20 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm,
- ki imajo vsaj 20 potomcev ocenjenih v II razred,
- ki imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu z Pravilnikom o zdravstveni ustreznosti in sistematičnih preiskavah živali, živalskega semena, jajčnih celic in zarodkov (Ur. L. RS št 7/2001),

Žrebci so z vpisom v knjigo žrebcev I sprejeti za pleme v skladu s Pravilnikom o sprejetju registriranih kopitarjev za pleme (Ur. L. RS št.125-17082/2003).

3.6 V knjigo žrebcev II so lahko vpisani žrebci:

- najprej v starosti treh let,

- katerih oče in MO sta bila vpisana (ali bi lahko bila vpisana) v knjigo žrebcev rodovniške knjige,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 % najvišje možne ocene (2.b razred) in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 142 in največ 150 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 20 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm,
- ki imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu s Pravilnikom o zdravstveni ustreznosti in sistematičnih preiskavah živali, živalskega semena, jajčnih celic in zarodkov (Ur. L. RS št 7/2001),
- izjemoma, izključno zaradi ohranjanja genetske raznovrstnosti v populaciji, so v knjigo žrebcev II lahko vpisani žrebci, ki ne izpolnjujejo genealoških pogojev a je znan vsaj oče in MO ali žrebci, ki presegajo največjo dovoljeno višino za največ 2 cm, vendar le, če njihova skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene (2a razred), ocena za pasemski tip ni nižja od 7 in ni nobena druga delna ocena nižja kot 6.

Žrebci so z vpisom v knjigo žrebcev II sprejeti za pleme v skladu s Pravilnikom o sprejetju registriranih kopitarjev za pleme (Ur. L. RS št.125-17082/2003).

3.7 Žrebci vpisani v rodovniško knjigo za posavsko pasmo, so s tem sprejeti za pleme in priznani kot plemenjaki le za to pasmo.

3.8 Žrebci, vpisani v rodovniško knjigo, ki so v skladu s Pravilnikom o sprejetju registriranih kopitarjev za pleme (Ur. L. RS št.125-17082/2003) priznani le za potrebe znotraj posameznega kmetijskega gospodarstva ali za haremski pripust, se lahko pripuščajo le na kobile, ki se določijo v letnem programu pripusta pred pričetkom pripustne sezone. Potomcev teh žrebcev po kobilah, ki niso bile vključene v program pripusta ni mogoče vpisati v register žrebet posavske pasme rodovniške knjige za konje posavske pasme.

3.9 Žrebci, ki ne izpolnjujejo pogojev za vpis v knjigo plemenskih žrebcev rodovniške knjige, so lahko v skladu s Pravilnikom o sprejetju registriranih kopitarjev za pleme (Ur. L. RS št.125-17082/2003) priznani kot plemenjaki le za namen gospodarske reje – registrirani žrebci znotraj posameznega kmetijskega gospodarstva ali za haremski pripust, če imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu s Pravilnikom o zdravstveni ustreznosti in sistematičnih preiskavah živali, živalskega semena, jajčnih celic in zarodkov (Ur. L. RS št 7/2001). Vpisani so v Register žrebcev priznanih za gospodarsko rejo. Lahko se pripuščajo le na kobile, ki se določijo v letnem programu pripusta pred pričetkom pripustne sezone. Potomstvo teh žrebcev ne more biti vpisano v register žrebet posavske pasme rodovniške knjige, v register žrebet za rejo in rabo pa le, če so potomci kobil vpisanih v rodovniško knjigo za konje posavske pasme.

Vpis kobil

3.10 Kobile so lahko vpisane v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, glede na pogoje predpisane z rejskim programom. Ob vpisu v rodovniško knjigo dobijo kobile rodovniško številko. Rodovniška številka je tekoča številka vpisa plemenske kobile v rodovniško knjigo.

3.11 v glavno knjigo kobil so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti treh let,
- katerih mati je vpisana v glavno ali splošno knjigo kobil rodovniške knjige,
- katerih oče, MO, in MMO so bili vpisani (ali bi lahko bili vpisani) v knjigo žrebcev rodovniške knjige za posavsko pasmo,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70% najvišje možne ocene (2.b razred) in ni nobena delnih ocen nižja od 6,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 140 in največ 146 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 18 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm,

3.12 V splošno knjigo kobil so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti treh let,
- katerih mati je vpisana (ali bi lahko bila vpisana) v glavno, splošno ali evidenčno knjigo kobil I,
- katerih oče, in MO sta bila vpisana (ali bi lahko bila vpisana) v knjigo žrebcev,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 64% najvišje možne ocene (+3.b razred) in ni nobena delnih ocen nižja od 5,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 136 in največ 148 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 18 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm.

3.13 V evidenčno knjigo kobil I so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti treh let,
- katerih mati je vpisana v evidenčno knjigo kobil I ali evidenčno knjigo kobil II rodovniške knjige,
- katerih oče je bil vpisan v knjigo žrebcev rodovniške knjige,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 60 % najvišje možne ocene (3.b razred) in ni nobena delnih ocen nižja od 5,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru največ 148 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 18 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm.

3.14 V evidenčno knjigo kobil II so lahko vpisane kobile, ki ne izpolnjujejo predpisanih genealoških pogojev za vpis v glavno ali splošno knjigo kobil:

- najprej v starosti treh let,
- ki so pripuščene pod priznanega plemenjaka posavske pasme,
- ki po svojem tipu ustrezajo rejskemu cilju za posavsko pasmo,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 % najvišje možne ocene (2.b razred), ocena za pasemski tip ni nižja od 7 in nobena ostalih delnih ocen nižja od 6,
- ki imajo telesne mere: višina v vihru najmanj 138 in največ 146 cm (merjeno s palico),
obseg piščalnice najmanj 18 cm,
obseg prsi najmanj 180 cm.

Vpis tujih konj

3.15 Enaka določila za vpis v rodovniško knjigo veljajo tudi za živali, katerih starši so vpisani v rodovniške knjige priznane rejske organizacije za pasmo posavski konj v Republiki Hrvaški.

Razvrščanje v elitni plemenski razred

3.16 Najboljše živali vpisane v rodovniško knjigo se lahko uvrsti v elitni plemenski razred.

3.17. V elitni plemenski razred so lahko uvrščeni žrebci, vpisani v knjigo žrebcev, ki izpolnjujejo najmanj naslednje pogoje:

- imajo vsaj deset potomcev, katerih ocena lastnosti zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6;
- imajo vsaj tri moške potomce, vpisane v knjigo žrebcev in vsaj deset ženskih potomcev vpisanih v knjigo kobil glavnega dela rodovniške knjige;
- imajo dobro plodnost (vsaj 70% plodnost).

3.18 V elitni plemenski razred so lahko uvrščene kobile, vpisane v glavno, splošno ali evidenčno knjigo kobil I, ki izpolnjujejo najmanj naslednje pogoje:

- imajo vsaj tri potomce, katerih ocena lastnostizunanosti je višja od 70% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6, ali
- imajo vsaj tri potomce, vpisane v glavni del rodovniške knjige,
- imajo dobro plodnost (vsaj 5 žrebet v 7 pripustnih sezonah).

3.19 Žival ne more biti vpisana v rodovniško knjigo za posavske konje po smrti, razen na osnovi presoje okoliščin s strani RO, a le v primeru, ko je mogoče nesporno potrditi njeno istovetnost.

3.20 Živali vpisane v posamezni del ali razdelek rodovniške knjige se lahko prevedejo v drug del ali razdelek rodovniške knjige, če naknadno izpolnijo pogoje predpisane z rejskim programom.

3.21 Izpis iz rodovniške knjige se opravi na predpisan način.

- Če je žival prodana v tujino mora rejec o tem obvestiti RSS, ki zanjo izstavi izvozno potrdilo in opravi izpis.
- Če RO o živali vpisani v rodovniško knjigo več kot tri leta zapored ne pridobi nikakršnih podatkov, se le ta izpiše iz rodovniške knjige.
- Če žival pogine mora rejec o dnevu in vzroku pogina obvestiti RSS, ki opravi izpis iz rodovniške knjige.

V primerih pod prvo in drugo alinejo tega odstavka je ponovni vpis živali v rodovniško knjigo mogoč pod enakimi pogoji kot ob prvem vpisu.

4 Istovetnost konja - Identiteta

4.1 Preden je katerikoli žrebec ali kobila vpisan(a) v rodovniško knjigo kot plemenska žival, je potrebno ugotoviti - potrditi njeno istovetnost.

4.2 RO preveri podatke o vseh dotedanjih lastnikih na osnovi Izkaza o poreklu, Identifikacijskega dokumenta in dokazil o kupoprodaji.

4.3 RO preveri barvo in znamenja živali.

4.4 Pri žrebcih se za preverjanja porekla opravi genetske preiskave. Vzorec krvi za preiskavo odvzame pooblaščen veterinar, preiskava pa se opravi v pooblaščenem laboratoriju. Za plemenske kobile se ta preiskava opravi le ob pojavu suma v verodostojnost predložene dokumentacije.

4.5 V primeru, ko gre za uvoženo žival, je potrebno predložiti zootehniški dokument o poreklu in identifikacijski dokument, ki ga izda pristojna rejska organizacija države v kateri je bila žival rojena in prvič registrirana.

5 Lastništvo

5.1 Za konje vpisane v rodovniško knjigo ali register žrebet je potrebno pri RO prijaviti vsako spremembo lastništva. Ta pogoj je potrebno izpolniti zaradi tekočega vodenja evidence, ni pa to odločilno za nadaljnje registracijske postopke v zvezi s potomstvom vpisane plemenske živali.

5.2 Za vpis lastništva žrebet se zahtevajo in uporabijo podatki o fizični ali pravni osebi, ki je bila v času žrebitve prijavljena pri RO kot lastnik kobile, torej podatki o rejcu. Podatki o lastništvu, prijavljeni na RO in podatki o rejcu v vlogi za registracijo žrebeta morajo biti usklajeni - identični.

5.3. Ob prijavi spremembe lastništva mora novi lastnik predložiti RO dokazilo o kupoprodaji na izpolnjenem obrazcu za spremembo lastništva s podpisom prodajalca in kupca.

6 Vpis v register žrebet - registracija žrebet

6.1 Redni postopek

6.1.1 V register žrebet se lahko vpiše le žrebeta, katerih matere so vpisane v rodovniško knjigo za konje posavske pasme. Za vpis - registracijo potomstva plemenske kobile v register žrebet, mora rejec izpolniti naslednje pogoje:

- Predložiti RO Potrdilo o pripustu (če je bila kobile pripuščena pod dva ali več plemenjakov, se predloži tudi potrdila o teh pripustih), z vpisanimi datumi vseh pripustov v pretekli pripustni sezoni, vpisom njene življenjske številke in vpisano številko seznama pripuščenih kobil.

- Predložiti podpisano Poročilo o žrebitvi najkasneje v štirih tednih (28 dneh) po žrebitvi, v katerem so vpisani podatki o spolu, barvi in dnevu rojstva. V primeru, ko gre za dvojčke, je to potrebno v dokumentu posebej označiti.

- Poročilo o žrebitvi je potrebno dostaviti tudi v primeru, ko je kobila ostala jalova, ko je resorbirala ali zvrгла plod, ko je bilo žrebe rojeno mrtvo, ko je žrebe poginilo, ali pa, ko je poginila kobila - z označeno ustrezno rubriko tiskovine.
- Poročilo o žrebitvi se dostavi tudi v primeru, ko je bila kobila pripuščena pod plemenjaka druge pasme. V primeru, da rejec poročila ne predloži, se v rodovniški list kobile v rubriko o potomstvu kobile za tekoče leto zavede vpis: brez povratne informacije.
- Nepopolno izpolnjena poročila in potrdila RO zavrne in jih pošlje lastniku v popravek .
- V primeru upravičenega dvoma v resničnost navedenih podatkov RO zahteva dokazilo o poreklu na osnovi opravljene genetske preiskave vzorca krvi žrebeta in, če je to potrebno tudi očeta in matere. Odvzem vzorcev za preiskave opravi pristojni veterinar, preiskava pa mora biti opravljena v pooblaščenem laboratoriju.
- Vsa poročila o rezultatih preiskav za preverjanje porekla pooblaščen laboratorij dostavi RO, ki dokumente arhivira. Dokumenti niso dostopni javnosti. Le v izjemnem primeru - izvoz konja, jih na zahtevo pristojne rejske organizacije države uvoznice, RO lahko posreduje le tej.

- Pripeljati žrebe na razpisan identifikacijsko - registracijski pregled na katerem pristojna komisija opravi oceno žrebeta in žigosanje s predpisanim pasemskim žigom. Ženskih žrebet, ki so razvrščena IV kakovostni razred z oceno nižjo od 28 točk in moških žrebet ki so razvrščena v III kakovostni razred z oceno nižjo od 32 točk, ni mogoče žigosati s pasemskim žigom. Vpišejo se v register žrebet posavske pasme, vendar se registrirajo kot konji za rejo in rabo in ne morejo biti vpisani v rodovniško knjigo kot plemenske živali.

- Žrebeta, katerih rejci izpolnijo vse predpisane pogoje, se vpiše v register žrebet posavske pasme, vpis pa se z datumom in zaporedno številko registra žrebet zavede v ID. Za žrebeta, ki jim je bilo izdano PI se slednje prekliče in arhivira, RO pa zanje izda ID.

6.1.2 Žrebeta, katerih oče ni priznan plemenjak za posavsko pasmo se vpiše v register žrebet za rejo in rabo.

6.1.3 Določila tega člena veljajo za žrebeta, ki se registrirajo v letu rojstva.

6.2 Naknadna registracija žrebeta:

6.2.1 Žrebeta, ki niso bila privedena na pregled v letu rojstva, a so njihovi rejci izpolnili vse ostale pogoje, lahko lastniki privedejo na pregled v drugem letu starosti. V tem primeru se žrebeta registrira brez dodatnih pogojev, rejec pa mora poravnati pristojbino za naknadno registracijo v višini določeni v ceniku storitev RO.

6.2.2 Žrebeta, za katera postopek registracije ni bil opravljen v letu rojstva zaradi opustitve prijave žrebitve ali nepopolne dokumentacije, se registrirajo v drugem letu starosti le s preverjanjem porekla na osnovi preiskave krvi z molekularnimi genetskimi preiskavami, rejec pa mora poravnati stroške preiskav in pristojbino za naknadno registracijo v višini določeni v ceniku storitev RO.

6.2.3 Ne glede na popoln zahtevek za registracijo žrebeta in rezultate preiskave za preverjanje porekla, ki potrdijo navedene podatke o poreklu, se registracija žrebeta lahko zavrne, če barva žrebeta ni v skladu z barvo staršev ali, če navedena doba brejosti signifikantno odstopa od splošno uveljavljenih mejnih rokov.

6.2.4 Živali, ki so v trenutku, ko je bila vložena zahteva za naknadno registracijo stare štiri leta ali več, ni mogoče registrirati.

6.2.5 Naknadno registrirana moška žrebeta, ki v letu rojstva niso bila ocenjena s strani pristojne komisije, ne morejo biti priznana za plemenskega žrebca.

6.3 V Register žrebet se za vsako vpisano žival zavede najmanj naslednje podatke:

- ime in naslov rejca.
- ime in naslov lastnika,
- datum zadnjega pripusta matere,
- rojstni datum, spol, barva in znamenja,
- ime,
- življenjska številka,
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka, mikročip),
- starši z navedbo barve in življenjske številke,
- vsaj tri nadaljnje generacije prednikov,
- datum vpisa v register,
- datum izdaje ID,
- ocena lastnosti zunanosti,
- način preverjanja porekla,
- datum in razlog izpisa iz registra žrebet,
- datum prodaje,
- ime in naslov kupca – novega lastnika.

6.4 Po vpisu v register žrebet posavske pasme, se za živali izda Identifikacijski dokument za registrirane konje (predhodno izdani Identifikacijski dokument dopolni s podatki iz registra žrebet), v katerem se v ustreznem razdelku potrdi vpis v register.

6.5 Žrebeta, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev – nezadostna ocena lastnosti zunanosti, neprimerno poreklo očeta, večje konstitucijske napake, se vpišejo v register žrebet za rejo in rabo.

6.6 Po vpisu v register žrebet za rejo in rabo, se za živali izda Identifikacijski dokument za konje za rejo in rabo, v katerem se v ustreznem razdelku potrdi vpis v register.

6.7 Izkaz o poreklu (potrdilo o poreklu) je po Pravilniku o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Ur. L. RS št.125-17042/2003) sestavni del ID. ID velja kot izkaz o poreklu, ko so vanj na predpisan način zavedeni vsi podatki iz registra žrebet.

7 Izbira imena

- 7.1 Žrebeta dobijo ime ob vpisu v register žrebet ali najkasneje ob vpisu v rodovniško knjigo.
- Žrebčki dobijo ime, sestavljeno iz "osebnega" imena, ki se začneja s črko abecede, določeno za posamezno leto (črka A je bila uporabljena leta 1995),
 - Žrebičke dobijo ime, ki se začneja s črko abecede, določeno za posamezno leto (črka A je bila uporabljena leta 1995).

7.2 Rejec lahko ob registraciji žrebeta ali vpisu v rodovniško knjigo navede tri predloge za ime pod katerim naj bi bila žival vpisana, pri čemer mora upoštevati določila rejskega programa o izbiri imena. Pravico do dokončno izbire imena ima RO.

7.3 Potrditi ni mogoče:

- imen, enakih imenom konj, vpisanih v rodovniško knjigo, ki niso vsaj 15 let starejši od konj, ki naj bi bili vpisani pod tem imenom,
- ne glede na določilo iz prejšnje alineje imen, enakih imenom še živih konj,
- imen, ki jih tvori več kot 18 mest vključno z znaki in presledki,
- imen, javnih osebnosti brez izrecnega dovoljenja teh osebnosti ali njihovih družin,
- imen, katerih pomen, izgovorjava ali črkovanje se lahko dojame kot vulgarno ali žaljivo,
- imen, ki se ne pričnejo s črkovnim znakom.

7.4 Sprememba imena, pod katerim je žival vpisana v rodovniško knjigo je mogoča le na posebno pisno zahtevo lastnika. Lastnik živali je za spremembo imena in izdajo novega ID in ostale zootehniške dokumentacije dolžan poravnati pristojbino v višini določeni v ceniku storitev RO.

8 Identifikacijski dokument (ID)

8.1 ID se na predpisan način izda vsem konjem, vpisanim v rodovniško knjigo. ID je osnovni dokument za preverjanje istovetnosti živali. Vanj se vpišejo podatki o rejcu, lastniku in konju kot to določa Pravilnik o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Ur. L. RS št.125-17042/2003) in navodila RO.

8.2 Številka ID je življenjska številka živali in obenem identifikacijska številka živali, ki ostane trajno nespremenjena. Življenjska številka je petnajstmestna neponovljiva številka. Vpisana je na naslovni strani ID in v oddelku II ID. Življenjsko številko določi izdajatelj ID. Z letom 2006 se življenjska številka določi po naslednjem sistemu:

Prva tri mesta zavzema numerična koda Slovenije »705«, druga tri mesta numerična koda RO »004«, sedmo mesto koda pasme »8«, osmo in deveto mesto zadnji dve številki letnice rojstva, v preostalih 6 mest se vpiše zaporedna številka registracije živali tako, da se prvi vpis živali v vsakem letu začne z »1« in se zavede na petnajsto mesto življenjske številke:

Primer: življenjska številka tretje registrirane živali rojene v letu 2006

DRŽAVA			RO			P.	L.R.		ZAPOREDNA ŠT. REGISTRACIJE					
7	0	5	0	0	4	8	0	6	0	0	0	0	0	3

8.2 ID je treba vrniti RO, če ta to zahteva.

8.3 V ID žrebcev in kobil, ki so vpisane v rodovniško knjigo, se ta vpis potrди z uradnim zaznamkom, ki ga opravi RO v ustrezni rubriki dokumenta.

8.4 Kakršen koli vpis podatkov ali popravke lahko opravijo samo pooblašene uradne osebe, ki to potrdijo s podpisom in žigom.

8.5 Plemenske kobile se lahko pripustijo šele, ko lastnik kobile predloži lastniku plemenjaka veljaven ID. Lastnik plemenjaka je pred pripustom dolžan preveriti identiteto kobile, za kar jamči s podpisom potrdila o pripustu.

8.6 Ob spremembi lastništva se ID obvezno predloži RO, ki je pristojna za vpis novega lastnika.

8.7 RO ne upošteva zahtev za registracijo potomstva plemenskih kobil, dokler lastnik kobile ni na predpisan način vpisan v njen ID.

8.8 ID mora biti vrnjen RO v sedmih dneh od dneva pogina, usmrčitve, kraje ali izgube živali. Izdajatelj v arhivu pet let od dneva prejema.

8.9 Ob izgubi ali uničenju dokumenta lahko lastnik živali pridobi dvojniki izkaza o poreklu le na osnovi pisne zahteve, ki ji je priložena notarsko overjena izjava o izgubi dokumenta. Dvojniki se izda z oznako "DVOJNIK" po opravljenem identifikacijskem pregledu živali. Izdajatelj vodi register izdanih dvojnikov in njihove zaporedne številke.

9 Dodatno označevanje konj

9.1 Konje posavske pasme se dodatno označuje z žigosanjem z vročim žigom.

Pasemski žig: v obliki odtisa kopita v katerem je črka »P« na levo pleče.

Rodovniški žig : žig v obliki odtisa kopita nad katerim je črka P

Registracijski žig: številka vpisa v rodovniško knjigo plemenskih kobil.

9.2 Žrebeta se žigosa v letu rojstva po opravljenem identifikacijskem pregledu in registracijskem pregledu. Kobile se žigosa po opravljenem pregledu za sprejem v rodovnik.

9.3 Žrebeta se žigosa s pasemskim žigom na levo pleče. Moška žrebeta, odkupljena za zrejo v žrebetišču se žigosa še na levo sedlišče z zaporedno številko seznama odkupljenih žrebčkov posavske pasme.

9.4 Kobile se ob sprejemu v rodovnik žigosa z rodovniškim žigom na levo stegno in z registracijskim žigom (trimestna oznaka) na levo sedlišče. Kobile, ki se vpišejo v evidenčno knjigo kobil II se žigosa s pasemskim žigom na desno stegno.

9.5 Žrebce se žigosa z rodovniškim žigom na levo stegno ob vpisu v rodovniško knjigo.

9.6 Žrebet, ki niso žigosana na predpisan način ni mogoče vpisati v register žrebet. Prav tako ni mogoče vpisati v rodovniško knjigo kobil in žrebcev, ki niso žigosani na predpisan način.

10 Evidenca pripustov

10.1 RO izstavi za vsakega priznanega plemenjaka lastniku oziroma imetniku le tega tiskovine:

- Seznam pripuščenih kobil
- Potrdilo o pripustu

10.2 Imetnik plemenjaka je dolžan voditi evidence in izdati pripustno dokumentacijo rejcem, ter poročila o pripustu v skladu z določili pravilnika o pogojih za odobritev organizacij in priznanje drugih organizacij v konjereji (Ur. L. RS št.125-17070/2003). V seznam pripuščenih kobil mora vpisati vse pripuste vseh kobil z vsemi zahtevanimi podatki. Če je kobila v isti pripustni sezoni pripuščena pod dva ali več plemenjakov, mora biti to navedeno v rubriki "opombe", kobila mora biti vpisana v seznamu pripuščenih kobil vseh plemenjakov pod katere je bila pripuščena, izdana morajo biti vsa pripadajoča potrdila o pripustu.

10.3 Po končanem pripustu je imetnik plemenjaka dolžan lastniku kobile vročiti pravilno izpolnjeno potrdilo o pripustu.

10.4 Po končani pripustni sezoni mora imetnik plemenjaka RO najkasneje do 31.12. v tekočem letu dostaviti pravilno izpolnjen seznam pripuščenih kobil in preostala - neizdana potrdila o pripustu.

10.5 V primeru, da imetnik plemenjaka ne izpolnjuje teh navodil pravilnika, njegov žrebec (žrebci) ne more(jo) biti več priznan(i) kot plemenjak(i).

10.6 Določila, ki se nanašajo na pripust se smiselno uporabljajo tudi pri osemenjevanju, prenosu jajčnih celic in zarodkov.

11 Preverjanje porekel

11.1 Poreklo živali, ki naj bi bile vpisane v register žrebet in knjigo kobil se opravi na osnovi preverjanja rodovniške dokumentacije.

11.2 Preverjanje porekla na osnovi preiskave krvi z molekularnimi genetskimi preiskavami s katerimi se jim po metodi analize avtosomalnih mikrosatelitskih markerjev določi genski tip, je obvezno za žrebce, kandidate za vpis v Knjigo plemenskih žrebcev.

11.3 Preiskave za preverjanje porekla lahko opravlja le pooblaščen laboratorij, ki poročila o opravljenih preiskavah in rezultate le teh dostavi RO.

11.4 Rezultati, ki jih opravi nepooblaščen laboratorij, se priznajo le v primeru:

- ko gre za uvoženega žrebca ali kobilo, ki je poginil(a), preden je bilo v normalnih okoliščinah mogoče tej živali odvzeti vzorce krvi za preiskave;
- ko gre za plemenjaka, če je bila v rodovniško knjigo vpisana plemenska kobila pripuščena v tujini.

12 Register žrebcev, priznanih za gospodarsko rejo

12.1 V register žrebcev priznanih za gospodarsko rejo se vpišejo žrebci, ki ne izpolnjujejo pogojev za vpis v knjigo žrebcev rodovniške knjige.

12.2 Ti žrebci so lahko priznani kot plemenjaki za namen gospodarske reje – registrirani žrebci na posameznem kmetijskem gospodarstvu ali za haremski pripust.

12.3 Ob vpisu v register žrebcev priznanih za gospodarsko rejo se o živali vpišejo v register vsi podatki zahtevani za vpis v rodovniško knjigo.

13 Register tujih konj

13.1 V register tujih konj se vpiše tuje živali (živali katerih prvo registracijo je opravila druga tuja priznana rejska organizacija) različnih kategorij – žrebeta (mladi konji), kobile in žrebci pod enakimi pogoji kot veljajo za vpis v rodovniško knjigo oz. register žrebet. V register tujih konj se vpiše tudi podatke o živalih, ki so dajalci semena, jajčnih celic in zarodkov in so vpisani v drugo (tujo) rodovniško knjigo.

13.2 Ob prijavi za vpis tujega konja v rodovniško knjigo za posavske konje morajo lastniki živali predložiti:

- ID, ki ga je izdala rejska organizacija, ki je opravila prvo registracijo tuje živali
- zootehniško spričevalo o poreklu živali, ki potrjuje vpis v rodovniško knjigo, ki jo vodi rejska organizacija, ki je prva registrirala žival oziroma zootehniško spričevalo za seme, jajčne celice ali zarodke.

13.3 Zootehniško spričevalo za tuje registrirane kopitarje mora vsebovati naslednje podatke:

- življenjsko številko,
- rodovniško številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo vsaj štirih generacij prednikov,
- rezultati ocenjevanj lastnosti zunanosti ter merjenj in ocenjevanj drugih lastnosti določenih s selekcijskim programom,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov prodajalca,
- ime in naslov lastnika,

13.4 Zootehniško spričevalo se izda tudi za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v drugo (tujo) rodovniško knjigo. Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka morajo biti v njem navedeni še:

- podatke, ki omogočajo identifikacijo semena, jajčnih celic ali zarodkov,
- podatke o odvzemu plemenskega materiala,
- število doz semena oz. število jajčnih celic ali zarodkov,
- datum odvzema,
- za zarodke podatke, ki omogočajo identifikacijo zarodkov, podatke o osemenitvi ali oploditvi,
- naslov, ime in registrska številka organizacije, kjer je bil plemenski material odvzet,
- ime in naslov prejemnika.

13.5 Zootehniška spričevala tujih konj, semena, jajčnih celic ali zarodkov se arhivirajo; RO izda zootehniško spričevalo, ki potrjuje vpis tuje živali, semena, jajčnih celic ali zarodkov v rodovniško knjigo.

14 Register izpisanih konj

14.1 Register izpisanih konj se vodi v dveh delih:

- Register izločenih konj
- Register prodanih konj

14.2 V register izločenih konj se vpiše vse izločene ali poginule živali. O vsaki živali se v register zavede naslednje podatke:

- življenjsko številko,
- rodovniško številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo – oče in mati,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov zadnjega lastnika.

14.3 V register izpisanih konj se vpiše vse prodane živali, ki jih novi lastnik namerava vpisati v drugo (tujo) rodovniško knjigo. V register prodanih konj se o vsaki živali zavede enake podatke kot v register izločenih konj

14.4 Za prodane živali izda RO zootehniško spričevalo o poreklu, ki potrjuje tudi izpis iz rodovniške knjige. Zootehniško spričevalo za izpisane prodane konje mora vsebovati naslednje podatke:

- življenjsko številko,
- rodovniško številko,
- pasmo,
- ime živali,

- datum rojstva,
- spol,
- poreklo vsaj štirih generacij prednikov,
- rezultati ocenjevanj lastnosti zunanosti ter merjenj in ocenjevanj drugih lastnosti določenih s selekcijskim - programom,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- ime in naslov kupca

14.5 Zootehniško spričevalo se izda tudi za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v to rodovniško knjigo, ki jih bo v ustrezen seznam rodovniške knjige vpisala druga (tuja) rejska organizacija. Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka morajo biti v njem navedeni še:

- podatki, ki omogočajo identifikacijo semena, jajčnih celic ali zarodkov,
- podatki o odvzemu plemenskega materiala,
- število doz semena oz. število jajčnih celic ali zarodkov,
- datum odvzema,
- za zarodke podatke, ki omogočajo identifikacijo zarodkov, podatke o osemenitvi ali oploditvi,
- naslov, ime in registrska številka organizacije, kjer je bil plemenski material odvzet,
- ime in naslov prejelnika.

15 Register rejcev

15.1 RO vodi register rejcev, v katerega so vpisani vsi rejci vpisanih - registriranih živali. Kot rejec je vpisana fizična ali pravna oseba, ki je bila lastnik kobile v času rojstva žrebeta.

15.2 V register rejcev se vpiše nasledne podatke:

- datum vpisa v register,
- ime in naslov rejca,
- (KMG) MID rejca
- življenjska številka živali

16 Register lastnikov

16.1 RO vodi register lastnikov, v katerega je vpisana vsaka fizična ali pravna oseba, ki je lastnik živali, vpisane – registrirane v rodovniško knjigo.

16.2 V register lastnikov se vpiše nasledne podatke:

- datum vpisa v register,
- ime in naslov lastnika,
- (KMG) MID rejca,
- življenjska številka živali,
- datum spremembe lastništva v primeru, ko lastnik ni rejec.

17 Hlevska knjiga

17.1 Vsak rejec ali imetnik živali vodi za konje Hlevsko knjigo v katero so zavedeni vsi konji na njegovem gospodarstvu. Vanjo vpisuje podatke o živalih.

17.2 V hlevsko knjigo so zavedeni najmanj naslednji podatki o konjih :

- datum vpisa v hlevsko knjigo,
- rodovniška knjiga,
- življenjska številka,
- rodovniška številka,
- ime,
- barva,
- rojstni datum,
- oče,
- mati,
- podatki o zootehniških opravilih z datumom (vsaj podatki o pripustu, žrebitvah, kastraciji, korekciji kopit, paši...)
- podatki o preventivnih ukrepih z datumom ter žigom in podpisom veterinarja (odvzemi vzorcev za diagnostične preiskave, cepljenja, dehelmintizacija, dezinfekcija, dezinsekcija in deratizacija objektov...)
- podatki o zdravljenjih z datumom ter žigom in podpisom veterinarja,
- podatki o gibanju živali izven gospodarstva – razlog, datum odhoda, datum vrnitve,
- datum in razlog izpisa iz hlevske knjige.

17.3 Pooblaščen oseb RO ima zaradi zagotavljanja sprotnega zanesljivega vodenja rodovniške dokumentacije kadarkoli pravico do vpogleda v hlevsko knjigo.

18 Pristojbine

18.1 Rejci za posamezna zootehniška opravila v pristojnosti RO, za katera ni drugih virov financiranja, plačajo pristojbino, Višina pristojbin je določena s cenikom storitev RO v letnem programu strokovnih nalog, ki ga na predlog RO potrди minister pristojen za živinorejo.

18.2 Rejci, ki niso člani združenja in nimajo pravic, ki izvirajo iz članstva v združenju plačajo RO za vpis svojih živali v rodovniško knjigo posebno pristojbino, ki jo na predlog strokovnega sveta določi RO.

Priloge:

- **Pravilnik za ocenjevanje lastnosti zunanosti konj posavske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede**

OCENJEVANJE LASTNOSTI ZUNANJOSTI KONJ POSAVSKE PASME IN MERILA ZA RAZVRŠČANJE ŽIVALI V KAKOVOSTNE RAZREDE

1 Ocenjevalni model zagotavlja oceno in vrednotenje lastnosti, ki jih opredeljuje rejski cilj za posavsko pasmo, s poudarkom na oceni pasemskega tipa in pasemskih značilnosti. Žrebeta se oceni v letu rojstva. Odrasle živali se oceni pred prevedbo med plemenske živali. Ta ocena je za kobile dokončna. Žrebci, ki so ob pregledu za priznanje in vpis v rodovniško knjigo mlajši od petih let se ocenijo še enkrat po dopolnjenem petem letu starosti - prva ocena je predhodna, dokončna pa je druga ocena.

2 Pri odraslih konjih se ocenjuje:

- Pasemski tip in spolni dimorfizem
- Glava
- Vrat
- Prednji del trupa
- Srednji del trupa

- Zadnji del trupa
- Prednje noge
- Zadnje noge
- Pravilnost hodov
- Izdatnost in lahkotnost v gibanju

3 Pri žrebetih se ocenjuje:

- Pasemski tip
- Glava in vrat
- Trup
- Noge
- Pravilnost in izdatnost hodov

4 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene)

10	Odlično	4	Pomanjkljivo
9	Zelo dobro	3	Razmeroma slabo
8	Prav dobro	2	Slabo
7	Dobro	1	Zelo slabo
6	Zadovoljivo	0	Neocenjeno
5	Zadostno		

5 Vse ocene je potrebno utemeljiti z opisom in komentarjem na ocenjevalnem zapisniku. Rezultat ocenjevanja se izrazi s skupno oceno. Skupna ocena je vsota posameznih ocen.

6 Ocenjevanje opravlja ocenjevalna komisija, ki jo določi RSS v konjereji v soglasju z organizacijami rejcev za posamezne pasme.

7 Na osnovi skupne ocene se živali razvrsti v kakovostne razrede:

Odrasli konji		Žrebeta	
Število točk	Razred	Število točk	Razred
90 in več	1.a	40 in več	I
80-89	1.b	35-39	II
75-79	2.a	30-34	III
70-74	2.b	29 in manj	IV
65-69	3.a		
64 in manj	3.b		

Oznaka plus (+) ali minus (-) se znotraj posameznih razredov pripiše pri mejnih vrednosti skupne ocene (n. pr. 75 točk = 2.a-, 79 točk je 2a+).

8 Navodilo za ocenjevanje konj posavske pasme

8.1 Namen ocenjevanja

Namen ocenjevanja ni iskanje in poudarjanje napak, temveč izbor in razvrščanje konj z najboljšimi lastnostmi zunanosti - telesnim ustrojem, karakterjem in temperamentom, konstitucijo in posredno zmogljivostmi - delovno sposobnostjo v razrede v skladu z rejskim programom.

8.2 Način ocenjevanja

Ocenjevanje lastnosti zunanosti kot orodje za izvajanje selekcijskega programa – razvrščanje živali v kakovostne razrede je dovolj zanesljivo in učinkovito le, če ocenjujemo živali v standardih pogojih – v enaki starosti, v čim bolj izenačenih pogojih, po možnosti večje število živali naenkrat. Priporočljivo je usklajevanje in sporazumno ocenjevanje še zlasti, kadar je število ocenjevanih konj majhno.

8.3 Kriteriji za ocenjevanje lastnosti po ocenjevalnem modelu:

8.3.1 Pasemski tip

Ocenjuje se skladnost z značilnostmi pasme - rejskim ciljem. Vključuje oceno karakterja in temperamenta živali, telesna razmerja in uravnoteženost telesnega ustroja ter konstitucijo in kondicijo.

Zaželene so živali v izrazitem pasemskem tipu z dobro izraženim spolnim dimorfizmom, dobrohotnega karakterja, dovolj živahnega temperamenta, skladnega telesnega ustroja v plemenski kondiciji.

Nezaželene so živali brez pasemskega tipa, z neizraženim spolnim dimorfizmom, zlobnega karakterja, nervoznega temperamenta, v pitovni ali gladovni kondiciji.

8.3.2 Glava

Ocenjuje se velikost, ustroj – oblika in proporciji ter pasemske in spolne značilnosti

Zaželena je sicer srednje velika, suha glava ravnega profila, kratkih, dobro nasajenih ušes, širokega ravnega čela, z velikimi živahnimi očmi brez izrazite beločnice, velikih hruškastih nozdrvi z zadostno razmaknjenimi spodnjimi čeljustnicami.

Nezaželena je izrazito majhna ali prevelika glava brez pasemskih značilnosti, z znaki konstitucijskih napak.

8.3.3 Vrat

Ocenjuje se dolžina, nasajenost in povezanost vratu z glavo oz. prsmi, forma in omišičenost vratu.

Zaželen je dobro nasajen, srednje dolg, dobro formiran in omišičen, usločen vrat z dobro, dovolj globoko povezavo z glavo.

Nezaželen je izrazito kratek ali dolg vrat, tanek vrat, zelo nizko nasajen vrat, jelenji vrat, plitek v grlu

8.3.4 Prednji del trupa

Ocenjuje se širina, globina in ustroj prsi, dolžina in višina vihra ter položaj ter dolžina plečnice in omišičenost – povezanost oplečja.

Zaželene so globoke in široke prsi, še dovolj izražen, ne prekratek viher, ne prestrmo, dovolj dolgo, dobro omišičeno oplečje.

Nezaželene so plitke, ozke prsi, vdrta prsnica, kratko, zelo strmo pleče, slaba omišičenost in povezanost oplečja s prsnim košem.

8.3.5 Srednji del trupa

Ocenjuje se poprsje in trebuh - obokanost reber, globina in širina, linija, dolžina, širina in omišičenost hrbta ter linija, dolžina, širina in omišičenost ledij ter prehod v križ.

Zaželen je širok in globok, dobro omišičen srednji del trupa z dobro obokanimi rebri, kratek, dobro formiran hrbet, krajša široka ledja z dobrim prehodom v križ.

Nezaželen je plitek, ozek, ali dolg, slabo omišičen srednji del trupa, pobita rebra, za vihrom vdrta, mehka in/ali močno uleknjena ali krapji hrbet, dolga ozka ledja, slab prehod v križ.

8.3.6 Zadnji del trupa

Ocenjuje se širina, dolžina, položaj in oblika križa, dolžina in položaj križnice, nasajenost repa ter dolžina in omišičenost stegna.

Zaželen je srednje dolg, širok, pobit, le zmerno razcepljen, dobro omišičen križ, dovolj dolga križnica, pravilno nasajen rep, srednje dolga, dobro omišičena stegna.

Nezaželen je ozek, zelo kratek, strehast križ, kratka križnica, izrazito globoko / visoko nasajen rep, kratka, slabo omišičena stegna.

8.3.7 Okončine

Ocenjuje se gradnja, pravilnost stoje ter kvaliteta kopit prednjih in zadnjih okončin.

Zaželene so čvrste, dobro omišičene okončine, z dobro formiranimi globokimi sklepi, korektnih stoj in dovolj velikih pravilno oblikovanih, zdravih kopit. Podlahti in goleni so dolge, piščalnice čim krajše, biclji srednje dolgi

Nezaželeni so slabotni sklepi, močno izražene nepravilnosti v stojah, dolgi, mehki biclji, majhna plitka kopita nepravilnih oblik.

8.3.8 Gibanje

Gibanje se ocenjuje v hodu in kasu. Ocenjuje se:

- pravilnost gibanja

Zaželeno je enakomerno, v hodu pravilno štiritaktno, v kasu čisto dvotaktno gibanje, brez odstopanj iz smeri v lebdeči fazi koraka in stabilnih okončin v fazi obremenitve.

Nezaželena je neenakomerna spotikajoča se hoja in kas, kljusanje, večja odstopanja iz smeri v lebdeči fazi koraka in stabilnih okončin v fazi obremenitve, še zlasti v karpusih razmaknjena hoja, klepanje, kresanje, struganje, klecava hoja, zvrčanje skočnih sklepov v fazi obremenitve.

- izdatnost in prožnost gibanja

Zaželeno je energično, izdatno in prožno gibanje v hodu in kasu, z jasno izraženo fazo lebdenja v kasu.

Nezaželeno je neizdatno in togo gibanje.